

REGINALD GARRIGOU-LAGRANGE, OP:

Cesta dokonalosti

PODĽA SVÄTEJ KATARÍNY SIENSKEJ.

DOMINIKÁNSKA EDÍCIA VERITAS.

BERNARD FALINGOV LADYNSKI

CESTA DOKONALOSTI

Priloga študentskega društva

Priloga študentskega društva
Ljubljana 1951

Uredništvo študentskega društva
Ljubljana 1951

REGINALD GARRIGOU-LAGRANGE, OP

CESTA DOKONALOSTI

PODĽA SVÄTEJ KATARÍNY SIENSKEJ.

Z francúzštiny preložil

R. ZÁLES, OP.

DOMINIKÁNSKA EDÍCIA VERITAS,
KOŠICE, 1946.

ROZSAHL GARNICU JAVNEHO

CESTA

DOKONALOSTI

KOBY A SYATEL KATAPIVY SIBSKY

1946

1946

Náhl obrot: P. Regnešius Dočik, OP, Inprimi perentitor: Pragae, die 16. III. 1946.

P. Thomas M. Dast OP, Prior Provincialis, Ingreator, Josef ČÁRSKY.

btšep, opoll, admin

Cesta dokonalosti podľa svätej Kataríny Sienskej.

Ak je niečo v božích plánoch, čo nás má zaujímať, tak je to cesta dokonalosti, určená od večnosti Bohom. Všetci veľkí spisovatelia duchovného života opísali stupňovitý vývoj tejto cesty. Medzi nimi niektorí mali zvlášť úzky vzťah s Prozreteľnosťou, ako napríklad svätá Katarína Sienská. V nasledujúcich riadkoch odhalíme aspoň hlavné črty jej svedectva, ktoré dostala z neba.

V tejto otázke dávame jej prednosť pred ostatnými svätými, lebo svätá Katarína Sienská má široký rozhľad o konkrétnej skutočnosti, ktorý dáva možnosť ľahšie preniknúť jej duchovné rady pre osoby rozličného povolania. Jej spôsob vyjadrovania zodpovedá *všetkým*, najväčším realistom aj najväčším praktikom, a pritom jej reč neprestáva byť povzdvihujúcou. Približuje sa k nim s výškou a jednoduchosťou Evanjelia.

Často sa hovorí, že medzi náukou svätého Tomáša Akvinského a náukou svätej Kataríny Sienskej — vykladanou vo vytržení — je dokonalý súlad a že je opísaná tak, ako nám ju podáva kniha nazvaná *Dialog*.

Predmet, v ktorom sa súlad týchto dvoch náuk dopodrobna ukazuje, je náuka o kresťanskom živote a o ceste, ktorá k nemu vedie podľa božích plánov. My sa uskromníme len s týmito otázkami:

1. *V čom spočíva kresťanská dokonalosť?*

2. Je dokonalosť najvyšším príkazom, alebo len radou?
3. Stačí ku kresťanskej dokonalosti svetlo viery, alebo sa vyžaduje aj svetlo daru múdrosti? A či toto svetlo je primerané ku stupňu božej lásky alebo prirodzenej lásky k Bohu?
4. Aké očistenia sú potrebné podľa božích plánov na dosiahnutie dokonalosti? Možno sa k nej dostať bez trpného očisťovania? Bez lásky a bez trpezlivého znášania prekážok smyslov aj ducha?
5. Či všetky vnútorné duše sú povolané Prozreteľnosťou k pliatej kontemplácii tajomstiev viery v svetle daru múdrosti a k jednote s Bohom, ktorá vychádza z tohto nazerania a ktorá je rozhraním mimoriadnych milostí, ako sú zjavenia a videnia? Okrem toho: či podľa božích plánov vrchol pravidelného rozvinutia života milosti na zemi — predohra života večného — patrí do poriadku asketického alebo mystického? Či charakteristickým znakom tohto života je naša vlastná činnosť podporovaná milosťou, alebo skôr naša súcnosť prijať dary Ducha Svätého?

Aby sme na tieto otázky dali primeranú odpoveď, budeme postupovať podľa citátov prevzatých z *Dialogu*, kde sa priamo hovorí o tomto predmete.

1. V čom spočíva kresťanská dokonalosť.

Spočíva hádam v telesnom umŕtvovaní alebo v cvičení sa v zbožnosti, alebo ešte lepšie v poznaní večných právd? Svätá Katarína Sienská odpovedá so svätým Tomášom Akvinským (II-II. ot. 184. čl. 1.), že *dokonalosť podstatne spočíva v láske, najmä v láske k Bohu a potom v láske k bližnému.*

Táto náuka je jasne vyjadrená v *Dialogu* (hl. I.), kde sa dočítame toto: „Jestli sa pamätáš, nedávno som ti povedal — keď si prijala veľké pokánie, hovoriac: Čo by som urobila, ako by som trpela pre teba, o Spasiteľu? — jednoducho toto: „Ja som ten, ktorý miluje krátke reči a veľké skutky“, aby som upozornil i toho, ktorý sa uspokojí volaním ku mne: „Pane, chcem niečo pre teba vykonať“; i toho, ktorý chce pre mňa umŕtvovať svoje telo rôznym pokánim, *ale bez zrieknutia sa vlastnej vôle a pri tom si myslí, že je mi jeho obeta príjemná.* Ja, nekonečný, hľadám skutky nekonečné, čiže úmysel nekonečnej lásky.¹ Žiadam teda, aby skutky pokánia a iných telesných cvičení boli užívané ako *prostriedky* a aby v náklonnostiach nezaujímali predné miesto. Teda to, čo je nadovšetko milované, nech sa mi obetuje ako konečný skutok. Ako slová zostávajú iba slovami, jestli nevyvierajú z vnútornej náklonnosti duše, tak

¹ Náš prejav lásky k Bohu je vždy konečný, lebo je prejavom stvorenia; ale je nekonečný pre svoj predmet a pohnútku.

opravdivá duša je len tá, ktorá chápe a rodí *ctnosť* v pravde; a to, že konečný skutok je spojený s láskou, je zásluhou vnútornej *ctnosti*.

Bez duše a vnuknutia vnútorného života by zostala iba hmotná stránka dokonalosti. Preto dodáva: „Nesmiete vidieť svoj cieľ v pokáňaní alebo iných vonkajších úkonoch, ktoré — ako som ti už povedal — sú konečné... , ktoré načim niekedy zbúrať, buď z potreby alebo z poslušnosti (kým život lásky k Bohu nesmie sa zbúrať). *Tieto cvičenia sú prostriedky a nie základy; páčia sa mi len vtedy, keď sa v nich vidí prostriedok a nie základ ctnosti.* (Tieto posledné slová ukazujú, že nesmieme upadnúť do druhej krajnosti, zanedbávajúc telesné umŕtvovania, v ktorých sa cvičil každý svätý).

„*Ctnosť*, pokračuje *Dialog*, je zakorenená úplne v láske, osvietenej svetlom opravdivej skromnosti. Bez lásky *ctnosť* stráca hodnotu. *Skromnosť* ma miluje bez konca, bez miery, lebo som najvyššia a večná Pravda. Preto láske, ktorú ma miluje, nekladie sa nijaká prekážka ani zákonom, ani príkazom; ale bližnému ju meria spravodlivo, podľa príkazu lásky. Tak je to s láskou: nesmie sa nechať oklamať hriechom a podľa práva má sa odplatiť za službu bližného. I keby hriech mohol vytvoriť nejaké dokonalé dobro, nepochádzalo by to z pokornej lásky.

„Hľa, poriadok, ktorý žiada svätú pokoru. *Duša tak riadi všetky svoje mohutnosti, aby*

mi munže a veľkodušne slúžily, a jej láska k bližnému je hotová aj telesný život položiť za spásu duše, hoci tisíckrát, keby to bolo možné. A vôbec sa netrápi a nesužuje, že nemá sily posilniť život milosti iných.“

Hľa, v čom spočíva kresťanská dokonalosť: ponajprv v šľachetnej láske k Bohu a potom v láske k bližnému. Pravda, táto láska k bližnému nie je iba citová, ale skutočná, duševná.

Preto svätá Katarína Sienská rada hovorí, že láska oživuje ostatné ctnosti;² láska činí ich skutky záslužnými života večného;³ že je ako matka všetkých ctností; že je svadobným rúchom služobníkov božích;⁴ a — zasiata do zeme pokory — je podobná stromu, ktorý kvitne a prináša hojné ovocie, ovocie života večného.⁵ Svätica často zdôrazňuje, že láska k bližnému je neoddeliteľná od lásky k Bohu, že je jej lúčom, znakom, istým dôkazom; a že túžba po spásе duší vnuká všetky ctnosti.⁶ Pripojuje tiež, že nie je možné účinne milovať bližného iba pre Boha. „*Láska k bližnému je ako nádoba, naplnená u prameňa. Jestli sa odíde napíť od prameňa, vyprázdni sa hneď. Keď však ju drží ponorenú v prameni, môže piť vždy a zostáva vždy plná.*“⁷

Chcete, aby priateľstvo trvalo, chcete na

² Hl. 4 a 6; I, 12, 25, 26.

³ Hl. 3 a 4; I, 9, 10, 15.

⁴ Hl. 1; I, 4.

⁵ Hl. 9; I, 35.

⁶ Hl. 6 a 7, 89, 90; sv. I, 20, 24, 29, 311—314.

⁷ Hl. 64; I, 214, 216.

dlhú dobu uhasiť smäd z tohto poháru? Nechajte ho stále sa napíňať u prameňa živej vody, ináč by nepomohol vášmu smädu.

Je to presne tá istá náuka ako náuka boho-vednej Sumy svätého Tomáša Akvinského. Podľa neho dokonalosť spočíva v láske, ktorá oživuje všetky ctnosti a sjednocuje nás s posledným cieľom — Bohom, pôvodcom milosti, ktorá nás zase núti milovať nadovšetko Boha, viac ako seba, a ktorá nás núti všetky bytosti milovať pre Boha.

Bez lásky nejestvuje večný život; *aj veda, hoci sa týka priamo božích právd, je úrodná iba spojením s Bohom v láske.*⁸ Môže byť otrávená pýchou, hovorí svätica, ale často viac dostáva svetla z modlitby ako zo štúdia. A toto svetlo života, hoci veľmi jednoduché, predsa je ostré, je základ nazerania, ktoré sjednocuje a zúrodňuje vedu.

2. Dokonalosť a prikázanie lásky.

Dokonalosť, spočívajúca vo vysokej láske, je príkazom, alebo len radou?

Svätý Tomáš učí, že je najvyšším príkazom, pravda, nie ako látka alebo vec bezprostredne na uskutočnenie, ale ako cieľ, ku ktorému musia kráčať všetci kresťania, každý podľa vlastných schopností: v živote rehoľnom alebo vo svete.⁹ Anjelský Učiteľ vý-

⁸ *Hl.* 85 a 96; I, 292, 295, 346, 347.

⁹ II-II, ot. 184, čl. 3.

slovne hovorí, že kresťanská dokonalosť spočíva *podstatne* v dokonalom zachovávaní *príkazov*, najmä príkazu lásky k Bohu a k bližnému a druhotne, prípadkove, spočíva v uskutočňovaní *troch rád*, totiž chudoby, dokonalej čistoty a poslušnosti, lebo tieto sú iba prostriedky k istejšiemu a ľahšiemu dosiahnutiu dokonalosti lásky k Bohu. Takáto dokonalosť je teda prístupná aj osobám žijúcim v manželstve, v svetskom postavení, ako to ukazuje život mnohých svätých.¹⁰

Tu istú náuku nájdeme u svätej Kataríny Sienskej. Jej *Dialog* svedčí o tom, že *najvyšší príkaz nemá hranice*, a je vyjadrený takto: „*Milovať budeš Pána Boha svojho z celého srdca, z celej duše, z celých síl a z celej mysle svojej*“ (Luk. 10, 27). Tento zákon nezaväzuje len po určitý stupeň, nad ktorým jestvuje už len rada lásky; ale zaväzuje každého kresťana k dokonalosti v láske. V *Dialogu* sa číta: „*Vidíš, aká je úloha tvojej duše. Musíš ma milovať bezhraničnou láskou.*“¹¹ A sama svätá Katrína zdôrazňuje, že hoci sa môžu zachovávať príkazy aj bez uskutočňovania troch evanjelových rád, *nie je možné dokonale splniť príkazy bez ducha týchto rád*, bez ducha odlúčenia od stvorenia, čo je možné len z lásky k Bohu, ktorá má v nás stále rásť.

Svätica to vysvetľuje slovami Spasiteľa

¹⁰ Tamtiež.

¹¹ *Hl.* 11; I, 43.

(hl. 47): „Ako rady sú viazané k prikázaniam, tak *nikto nemôže zachovať prikázanie bez zachovania rád*. Jestli sme pánmi nad svet-skými bohatstvami, musíme byť pokornými pánmi, nie nadutými, ako nad *vecou požičanou*, nevlastnou, lebo moja Dobrota vám ich len prepožičia *na užívanie*. Užívajte ich s vedomím, že ste ich dostali odo mňa a zachovávam ich len preto, lebo sú *užitočné k vašej spáse*. Teda máte ich užívať...; zachovávajúc ducha rád Evanjelia a orezávajúc výhonky nezriadenej lásky.“¹² Máme ich užívať ako by sme ich neužívali, hovoril svätý Pavol. To znamená „držať svetské dobrá v panstve a nie oni nás v okovách“, nie slúžiť im ako lakomý svojmu pokladu. V celom živote sa máme riadiť podľa hviezdy večného života a zväčšovať v sebe so dňa na deň lásku, ako to žiada najvyšší príkaz a ako nám to dovoľuje sväté prijímanie, posilňujúc dušu podľa miery jej túžby.¹³

Aj duša, žijúca vo svete mohla by nasledovať tento hlas a mohla by dosiahnuť dokonalosť v láske k Bohu a k dušiam najčistejším a najsilnejším, ba prijala by aj nespravodlivosti, pohrdania, potupy, výsmechy a prenasledovania — keby boly na ňu dopustené, hovorí svätica — a to z úcty k Spasiteľovi a pre spásu duší.¹⁴

¹² Hl. 47; I, 159, 160 — Hl. 147; II, 215.

¹³ Hl. 2; I, 7, 8, 220 — Hl. 110; II, 4.

¹⁴ Hl. 76, 77; I, 220, 226.

3. Dokonalosť a svetlo daru múdrosti v rozume:

Spasiteľove návštevy.

Stačí na dosiahnutie tejto vysokej lásky, v ktorej spočíva kresťanská dokonalosť, svetlo viery a ústna modlitba? Nie je potrebná tiež modlitba rozjímavá, v ktorej Duch Svätý osvieti dušu svetlom darov?

Svätica hovorí: Modlitba je dôležitý prostriedok na dosiahnutie dokonalosti.¹⁵ *Skutočná modlitba, založená na poznaní Boha a seba samého, spočíva v ohnivej túžbe.*¹⁶ Ústna modlitba musí byť spojená s rozjímaním, ináč by bola telom bez duše.¹⁷ *A keď nám Boh vnuká modlitbu rozjímavú, musíme nechať modlitbu ústnu.* Výnimku tvorí božské oficium. V *Dialogu* čítame: „Duša má pripojiť k slovám poznanie mňa a seba. Tak môže prejsť z nedokonalšej modlitby slovnej k dokonalšej modlitbe rozjímavej, jestli v tomto cvičení vytrvá. No ak sa obmedzuje len na odriekávanie určitého počtu formúl, tým zanedbáva modlitbu rozjímavú, ba takto nikdy sa k nej nedostane. . . *Táto modlitba musí byť pozorná, nech už dušu navštívim akýmkoľvek spôsobom.* Niekedy ju zalejem svojím svetlom, aby sa lepšie poznala a naozaj oľutovala svoje hriechy; inokedy ju obdarujem svojou lás-

¹⁵ *Hl.* 65; I, 217, 218.

¹⁶ *Hl.* 66; I, 258, 262.

¹⁷ *Hl.* 66; I, 221.

kou. Inými slovami: predstavujem duši *prítomnosť svojej Pravdy* rôznym spôsobom, ako sa mi páči alebo ako si to duša žiada... *Akonáhle je duša odvrátená od blízkosti mojej návštevy, nech zanechá ústnu modlitbu.* Výnimku tvorí božské oficium, ktoré kňazi a rehoľníci sú povinní odriekavať. Jestli cítia v hodine odriekavania tohto officia, že ich duch je nadchnutý a pozdvihnutý túžbou, vtedy môžu sa modliť officium pred alebo po hodine rozjímania. Tak v cvičení a vytrvalosti duša *ochutnáva sladkosť opravdivej modlitby a nasýti sa krvou môjho Syna.* A preto niektorí majú účasť na Tele a Krvi Kristovej, hoci nie sviatosťne, ale predsa prostredníctvom svätej modlitby okusujú pôsobenie božskej lásky, podľa sily túžby prosiaceho. Kto prinesie málo, málo nájde. *Kto prinesie mnoho, mnoho dostane. Čím viac duša sústreďuje — skrze svetlo rozumu — svoje schopnosti a sjednocuje ich s mojimi, tým viac ich poznáva.* Kto viac poznáva, viac miluje a kto viac miluje, viac okusuje!¹⁸

Svätá Katarína jasne ukazuje, že rozum tých, čo prichádzajú k ceste sjednotenia, je osvietený nadprirodzeným vlastným svetlom: „Ich rozum smeruje *ku mne*, hovorí,¹⁹ *aby rozjímali o mojom Božstve, a rozum nasleduje vôľa, túžiaca po mojom spojení, v ktorom sa nasýti.* Je to cesta *vliatej milosti*, na ktorú uvádzam duše, ktoré ma milujú a vyznáva-

¹⁸ Hl. 66; I, 224—226.

¹⁹ Hl. 160; II, 290—292.

jú.“ To so hovorí aj o svätom Tomášovi, že viac osvetlenia dostal z modlitby ako zo štúdia.²⁰

Je to vliaté nazeranie, o ktorom hovorí svätý Ján od Kríža, a ktoré patrí všeobecne dušiam pokračujúcim a dokonalým.²¹ Svätica dodáva: „*To je to vliaté svetlo, ktorým boli osvetlení učitelia, vyznavači, panny a mučeníci. A každý dostal z neho inou mierou, podľa požiadavky svojej spásy a spásy blížneho... Toto nadprirodzené svetlo sa dáva skrze milosť pokorným, ktorí ho chcú prijať... pravda, pyšní sú tým svetlom oslepení. Ich pýcha a tieň sebelásky sa skrývajú pred touto jasnosťou. Preto neokúsia z Písma iba písmená, hoci sa v ňom neprestajne hrabú. Nepoznávajú jadro, lebo im chýba svetlo, ktoré ho stvorilo a ktoré tiež zjavuje smysel.*“²²

Z toho vidieť, že toto svetlo života, ako dar múdrosti, dáva sa pravidelne, ako povedal

²⁰ To neznamená, že svätý Tomáš v modlitbe našiel rozriešenie novej otázky alebo nový výsledok. To znamená, že medzi zásadami, ktoré svätec získal a rozjímal, niektoré dosiahly svojej výšky a svetla v modlitbe. Tak napríklad v modlitbe sa ukazuje výsledok a všeobecnosť zásady, vyjadrenej svätým Tomášom v I. ot. 20. čl. 3.: „Keďže láska božia je príčinou dobroty stvorenia, niečo by nebolo lepšie, ako iné, keby Boh nechcel jednému väčšie dobro ako inému.“ Táto zásada obsahuje v možnosti celý traktát predurčenia a milosti, ktoré sú v ňom len ako závery.

²¹ Svätý Ján od Kríža, *Temná noc*, I. c. 14, začiatok. „Postupujúci alebo pokračujúci sa nachádzajú na ceste osvietenej, na ktorej Boh kŕmi a posilňuje dušu vliatou kontempláciou.“

²² *Dialog*, hl. 160.

svätý Tomáš,²³ podľa stupňa lásky. To chce povedať aj svätica. „*Týmto svetlom sa miluje, lebo láska nasleduje rozum. Viac pozná, viac miluje a čím viac miluje, tým viac poznáva. Láska o poznanie sa navzájom živia.*“²⁴ Keď tí, čo písali o Rafaelovi a Michelangelovi, nezanedbali nič pri prehľbovaní svojho predmetu, tak ani my nesmieme zanedbať prehĺbiť Evanjelium a svätú omšu!

V hlave 28. čítame toto: „*Radosť, ktorú pociťuje ten, čo nasleduje večný hlas, nijaký jazyk nemôže vyjadriť, nijaké ucho nemôže počuť; nie je oko, čo by ju mohlo vidieť, lebo ten už má predchuf dobra, ktoré je mu pripravené v nebi.*“²⁵

„*Est quaedam inchoatio vitae aeternae — je akýsi začiatok večného života,*“ povedal svätý Tomáš.²⁶

Tento život sjednotenia je opísaný v hlave 89, v ktorej je tiež rozdelenie medzi videním a zjavením, o čom bola reč v hlave 70. V tomto živote sa sjednocuje skutočné poznanie našej biedy a akési vyskúšené poznanie nekonečnej božej dobroty. To sú, hovorí svätica, najzákladnejšie a najistejšie piliere rozhladu, ktorý sa bude zväčšovať až do nášho vstupu do neba.²⁷ Tento krásny obraz ukazuje, ako

²³ I.—II. ot. 68. čl. 5. Dary sú spojené s láskou a s ňou sa zveľaďujú, dar múdrosti je zvlášť s ňou spojený. (Porov. II.—II. ot. 45. čl. 2, 3, 4, 5).

²⁴ Hl. 161; II. 295.

²⁵ Hl. 28; I. 95.

²⁶ II.—II. ot. 24. čl. 3. k 2.

²⁷ Hl. 89; I. 307; hl. 3; 12; hl. 72, 245.

sú tieto dve vyskúšané poznania — seba samých a Boha spojené; líšia sa od poznania abstraktného a špekulatívneho.

Tak sme došli k srdcu skutočného duchovného života.

„Cvičením sa a pokračovaním v poznaní tohto života *duša začína sebou opovrchovať, začína seba nenávidieť, akonáhle prichádza ku skutočnému poznaniu mojej dobroty; tu sa zapáli láskou.* Od tej doby začína sjednocovať a pripodobňovať svoju vôľu mojej vôli, ba zakusuje v sebe radosť a celkom nové spoluutrpenie. Táto radosť je príznakom lásky. Zároveň sa bičuje láskou za chyby, spáchané proti mne, a za škodu spôsobenú bližnému. Zarmucuje sa, že nemôže dostatočne vrátiť úctu a slávu môjmu menu ako by chcela, a v agónii svojej túžby jej jedinou útechou je *sýtenie sa pri stole svätého kríža, aby sa pripodobnila dokonale pokornému a trepezlivému Baránkovi — môjmu Synovi!*“²⁸

Nazeranie, ktoré je zárodkom spojenia s Bohom, charakterizuje plnosť dokonalosti kresťanského života, a je to nazeranie *vliate*, ako je to na konci hlavy 60 a v hlave 61: „Keď moji služobníci zanechajú cestu nedokonalosti a zamilujú si ctnosť, a keď vytrhnú koreň sebelásky... stanú sa *mi tak milými*, že sa *im ukážem*. Ba čo viac, ochutnajú a poznajú, okúsia a *pocítia moju lásku v hlbine svojej duši*. Druhý prejav mojej lásky vzniká

²⁸ Hl. 89; I, 307 nasl.

v tej istej duši vtedy, keď ma vyzná pred sebou citom lásky. Niekedy sa zjavím duši a dám jej pritom dar proroctva!"²⁹

No z hlavy 70 vysvitá, že táto posledná milosť je mimoriadna.

4. Prozreteľnosťné skúšky a sjednotenie s Bohom.

Toto sjednotenie s Bohom, o ktorom budeme hovoriť, predpokladá umŕtvovanie alebo činné očistenie, ktoré konáme sami, totiž: umŕtvovanie žiadostí tela, očí a pýchy. *Predpokladá sa hádam aj trpné očistenie, čiže trpezlivé a dobrovoľné prijatie utrpení?*

Rozhodne! Náuka svätej Kataríny je aj v tomto ohľade presná, keď hovorí o pokušení, o utrpení a o rozličných druhoch pokánia, ktoré pochádzajú buď zo sebelásky alebo z čistej lásky.

Duša môže vždy zvíťaziť nad pokušeniami ctnosťou. Boh nikdy nežiada nemožnosť. Pokušenia môžu nám aj osožiť, a to tak, že odporujúc im, lepšie ich poznávame, aj seba samých a dobrotu Boha, ba tým sa posilňuje aj ctnosť.³⁰

Konečne Boh posielal na nás utrpenia, aby nás očistil od chýb a nedokonalostí a ukázal nám potrebu zdokonalenia sa v láske, lebo

²⁹ *HI.* 60, 61; I, 202—204.

³⁰ *HI.* 43; I, 142. — *HI.* 59; II, 297. — *HI.* 165; II, 316, 317.

iba v nej môžeme dýchať.³¹ Dobrovoľné pri-
II, 197, 201.—207.
jatie týchto skúšok je skúšobný kameň do-
konalosti duše.³²

Teda s kroka na krok, po očistujúcich
slzách sebelásky a služobnickeho strachu,
ktorý sa bojí viac trestu ako hriechu, duša
končí slzami čistej lásky, ako sa o tom hovorí
v hlave 89. „*Po premožení smyslovej lásky*
(umrtvovaním a po prvých skúškach), ostáva
duchovná sebeláska po duševných útechách,
ktoré pochádzajú alebo priamo odo mňa,
alebo od ktoréhokolvek stvorenia, milované-
ho z duchovnej náklonnosti. Preto, keď sa
skúšaná duša cíti opustená od toho, čo milu-
je, či už od útechy vnútornej — pochádza-
júcej odo mňa, alebo vonkajšej — pochá-
dzajúcej od stvorenia, a keď sa cíti na vrcho-
le pokušení a ľudských prenasledovaní, jej
srdce strašne trpí. Podobne aj oči, ktoré sym-
patizujú s bolesťou srdca, začnú plakať. To
sú *slzy lásky a utrpenia: duša sa rozlieva*
síce v duševnom utrpení, ale toto už nepo-
chádza zo sebelásky. Pokračujúc v tomto
poznávaní, začína sebou pohrdať a to vždy
dokonalejšie, a *trápi sa skutočne a vášnivo*
iba pre urážky spáchané voči Bohu a za stratu
duší. Jej oči sa zalejú slzami čistej lásky:
a v tomto stave je *šťastná a strápená*. Šťastná,
lebo je sjednotená so mnou, okusuje víno
božskej lásky; a strápená pre urážky mojej

³¹ *HI.* 24; I, 82. — *HI.* 45; I, 153 nasl. — *HI.* 144, 145;

³² *HI.* 95; I, 304 nasl. — *HI.* 141; II, 173—175.

Dobrotu a Veľkosti, ktorú kontempluje v poznaní seba a mňa. Avšak tento zármutok vôbec neprekáča životu sjednocujúcemu.³³ Nazýva sa zármutkom nášho Spasiteľa, ktorý sa spojil na kríži s dokonalým pokojom.³⁴

Tieto očisťovania, ktoré vedú na cestu sjednocujúcu, sú trpné očisťovania, o ktorých obšírne rozpráva svätý Ján od Kríža; stačí si o tom prečítať hlavu 24: *Preto Boh odrezáva živé výhonky vinnej révy, aby priniesly viac ovocia*; a v hlave 45: o užitočnosti pokúšenia; hlava 45: ktorí sú tí, ktorých trnie neporaní; hlava 20: je možné páčiť sa Bohu bez utrpenia trpezlivo znášaného.

5. Záver: všeobecná výzva.

Čo z toho vyplýva? Citované texty jasne ukazujú, že sjednotenie s Bohom, v ktorom spočíva pravidelná dokonalosť kresťanského

³³ *Hl.* 89; I, 306—309. Porov. tiež *hl.* 91 o slzách duše, celkom vnútorných, akými plačú svätí pre stratu duše; nemôžu vydať prirodzené slzy, ktoré by im uľahčily. Je päť druhov slz:

1. Slzy svetských ľudí nad strťou zemských dohier;
2. slzy otrocké, z otrockého strachu pred pánmi; nimi oplakávajú svoj trest;
3. slzy sluhov nemravnosti, ktorí síce plačú nad hriechom, ale zároveň nad stratou rozkoše;
4. slzy dokonalých za urážky spáchané voči Bohu iným dušiam;
5. slzy najdokonalejších, vylievané nad vyhnanstvom od tváre božej, a pre stratu jednoty s Bohom.

³⁴ Porov. Sv. Tomáš: III, ot. 46. čl. 8.

života, nie je len činným sjednotením, nie je len ovocím našej osobej námahy, podporovanej milosťou, ale je to tiež sjednotenie trpné, je to ovocie pôsobenia Ducha Svätého, božských vnuknutí prostredníctvom siedmych darov, ktoré sa zväčšujú pomocou lásky.

Takto prichádza duša pravidelne ku kontemplatívnej modlitbe, k čítaniu svätého Písma, k účasti na svätej omši; vždy viac a hlbšie kontempluje nekonečnú cenu obety kríža.

Prichádza ku kontemplatívnejmu spôsobu uskutočňovania apoštolátu, nestrácajúc pri tom sjednotenie s Bohom, ba naopak, tým viac ho zachováva, aby ho mohla dať aj iným.

Sú všetky duše povolané k tomuto životu? — Svätá Katarína neodpovedá na túto otázku, vykladajúc v hlave 53 slová nášho Spasiteľa: „*Kto má smäd, nech príde ku mne a nech pije a potoky živej vody sa vylejú z jeho útroby.*“ (Ján, 7, 37).

„Všetci ste povolaní, hovorí Dialog, jak vo všeobecnosti tak jednotlivo skrze moju Pravdu, môjho Syna, keď k vám volá plný horiacej túžby: „*Kto má smäd nech príde ku mne a nech pije.*“³⁵ Tak ste povolaní ku prameňu živej vody — milosti. Musíte preto trpieť s mojím Synom, ktorý je náš most, a musíte ísť vytrvalo vpred aj cez trnie, hoci aj proti

³⁵ Nejde tu o všeobecnú výzvu, ale o jednotlivcov ktorá preto ostáva pre mnohých vzdialená a ktorá je blízka len tým, čo sa usilujú počuť ju.

vetru a na úkor vlastného úžitku; proti protiventstvám alebo nech je to už čokoľvek. Vytrvajte dokiaľ ma nenájdete. Mňa, ktorý vám dá živú vodu skrze Prostredníka — môjho jediného Syna. *Prvá podmienka je byť smädným.* Lebo smädni sú povolani: *Kto má smäd, hovorí, nech príde a nech pije.* „Ten, kto nemá smäd, nevydrží na ceste, najmenšia námaha ho srazí k zemi; strašné prenasledovania nie raz mu zohnú chrbát. Bojí sa, lebo je sám. Preto je treba, aby ste boli smädni.“

Akonáhle sa človek naplní láskou k Bohu a láskou k bližnému, zároveň je spojený so skutočnými ctnosťami. *A to preto, lebo duša smädí po ctnosti, po mojej sláve a po spáse bližného:* duša vstúpila na cestu, vedúcu k prameňu živej vody. Keď príde k nemu, okúsi ju a zapadne do *mňa*, lebo som oceán pokoja.³⁶

Tú istú ideu vyjadruje svätá Katarína v hlave 26, len v inej forme. Tu Boh jej hovorí, že načim prejsť cez most, ktorý spojuje nebo so zemou, a tým mostom je Ježiš Kristus ako cesta, pravda a život. „*Nohy* Spasiteľove, prebodnuté klincami majú ti byť stupňom k *boku*. To je druhý stupeň, kde ti bude zjavené tajomstvo srdca. A duša, vidiac, ako je milovaná, naplní sa láskou. Tým sa už pozdvihuje na tretí stupeň, čiže k ústam plným sladkosťou, kde nájde pokoj.“

Napokon, aký je znak pre dušu, že dosiahla

³⁶ *Hl.* 53, 54; I, 180—181.

dokonalú lásku? Spasiteľ to vysvetľuje svätej Kataríne, ktorá hovorí v hlave 74 a 79: „Zostáva mi ukázať ti znak, podľa ktorého sa poznáva dokonalá duša. Je to ten istý znak, ako u apoštolov po poslaní Ducha Svätého. Odídu z modlitby, oslobodení od strachu, uskutočňujú moje slová, hlásajú náuku môjho Syna. *Neboja sa utrpenia*, naopak, *tieto im prinášajú slávu*. Tí, čo trpia pre moju slávu a čo smädia po spáse duší, *ti bežia k stolu svätého križa*. Chcú trpieť a pracovať v službách bližného. Títo radostne bežia na cestu Krista ukrižovaného; nasledujú jeho náuku a nič ich nemôže zastaviť v tomto behu: ani nespravodlivosť, ani prenasledovanie, ani radosti sveta. Znášajú toto všetko nepremožiteľnou silou, so srdcom zapáleným večným ohňom lásky, okusujúc a pociťujúc lúbeznú vôňu zachránených duší, hotoví zniesť všetko pre duše. Jasný dôkaz, že taká duša miluje svojho Boha dokonale a so záujmom. A keď títo dokonalí sa milujú, milujú sa pre mňa; keď milujú bližného, milujú ho pre mňa, aby uctili a velebili moje meno. V strede nespravodlivosti žiari trpezlivosť. *Týmto som dal milosť pociťiť, že som vždy s nimi*, kým k ostatným sa vraciam — nie aby som im vzal milosť, — ale pociť mojej prítomnosti. S dokonalými nekonám takto. Stále som s nimi skrze milosť a zo skúsenosti, ktorú majú z mojej prítomnosti.“ (hl. 78).

Je to zaiste zvláštne cvičenie lásky a daru

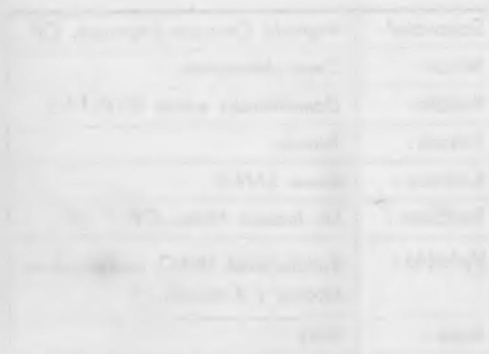
múdrosti, ktorá nám dáva, hovorí svätý Tomáš (II-II, ot. 45. čl. 2.), akési skúsenostné poznanie o prítomnosti Boha v nás. Toto je skutočný život mystický, vrchol pravidelného vývoja života milosti a predchuf večného života.

Tí, čo poznajú náuku svätého Tomáša o duchovnom živote, môžu vidieť, ako sa jej podobajú v extáze povedané slová svätej Kataríny Sienskej. Sú, myslím, výrazom tradičnej náuky, ktorá sa uspokojuje zdôraznením významných miest svätého Písma. „Qui manet in caritate, in Deo manet, et Deus in eo — *Kto zostáva v láske, v Bohu zostáva a Boh v ňom*“ (1 Ján, 4, 16). „Unctio eius decet vos de omnibus — *Jeho pomazanie vás učí o všetkom*“ (1 Ján, 2, 27). „*Jestli sme dietkami, teda i dedičmi, dedičmi božími, a spoludedičmi Kristovými; lebo keď i spolu trpíme, aby sme boli i spolu oslávení*“ (Rim. 8, 17). „*Lebo ste zomreli, a váš život je skrytý s Kristom v Bohu. Keď sa zjaví Kristus, váš život,tedy aj vy zjavíte sa s ním v sláve*“ (Kolos. 3, 3, 4).

Prekrútili sme smysel textu *Dialogu*? Naopak, môžeme povedať, že by sme ho nemohli ani dokonale pochopiť. Ako povedal Rafael: „pochopiť znamená vyrovnat“; a aby sme mohli dokonale pochopiť smysel citovaných textov, museli sme byť ozbrojení takým duchom viery a takou láskou, akú mala svätá Katarína Sienska.

Taká je cesta dokonalosti v plánoch Prozreteľnosti, určená od večnosti Bohom pre duše.

ktoré hľadajú svoj cieľ. Je to cesta, vedúca k prameňom živej vody: „Keď je niekto smädný, nech príde a nech sa napije, a potoky živej vody vylejú sa z jeho útroby!“ „Voda, ktorú ja dám, premení sa v ňom v prameň, vytryskujúci do života večného.“³⁸

³⁸ Nikto, podľa našej mienky, nenašiel rozpor medzi Dialogom svätej Kataríny Sienskej a náukou svätého Tomáša Akvinského. Prečo by teda bola rozpor medzi svätým Tomášom a svätým Jánom od Kríža? Nevidíme rozpor medzi náukou svätého Jána od Kríža a Dialogom Sienskej panny, ktorá vždy súhlasí s myšlienkou Anjelského Učiteľa. J. Maritain napísal o svätom Jánovi od Kríža: „Nie to je otázka, vedieť, či čítal svätého Tomáša, ale to, či jeho objektívne svedectvo sa shoduje a nakoľko sa shoduje s objektívnym svedectvom svätého Tomáša.“ (S. Jean de la Croix, praticien de la contemplation, v Études Carmélitaines, avril 1931).

Spisovateľ :	<i>Reginald Garrigou-Lagrange, OP.</i>
Názov :	<i>Cesta dokonalosti.</i>
Vydala :	<i>Dominikánska edícia VERITAS.</i>
Sväzok :	<i>Trinásty.</i>
Knižnica :	<i>Revue SMER.</i>
Redaktor :	<i>Dr. Inocent Müller, OP.</i>
Vytlačila :	<i>Knižtlačiareň WIKO, pod náradnou správou v Košiciach.</i>
Roku :	<i>1946.</i>